

Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017

2017 dccc 2

RHAN 4

TRINIAETHAU ARBENNIG

Cyflwyniad

56 Trosolwg o'r Rhan hon

- (1) Mae'r Rhan hon yn darparu ei bod yn ofynnol i unigolion penodol sy'n rhoi triniaethau arbennig (gweler adran 57) yng Nghymru gael eu trwyddedu i wneud hynny gan awdurdod lleol os nad ydynt wedi eu hesemptio (gweler adran 60).
- (2) Mae adran 62 yn gwneud darpariaeth ar gyfer y meini prawf sydd i gael eu bodloni er mwyn i gais am drwydded gael ei ganiatáu.
- (3) Mae adran 63 yn gwneud darpariaeth ynghylch yr amodau y bydd trwydded yn ddarostyngedig iddynt.
- (4) Mae adrannau 65 i 68 yn nodi'r weithdrefn ar gyfer gwneud cais am drwydded ac ar gyfer dirymu trwydded; ac mae adran 75 yn darparu bod rhaid i awdurdod lleol gynnal cofrestr o'r unigolion hynny sydd wedi eu trwyddedu.
- (5) Mae adrannau 69 i 74 yn gwneud darpariaeth ynghylch cymeradwyo mangre y rhoddir triniaeth arbennig ynddi neu gerbyd y rhoddir triniaeth arbennig ynddo.
- (6) Mae adran 76 yn galluogi awdurdod lleol i godi ffioedd mewn perthynas â thrwyddedau triniaeth arbennig a chymeradwyaethau i fangreoedd a cherbydau.
- (7) Mae adrannau 77 i 81 yn gwneud darpariaeth ynghylch hysbysiadau y caiff awdurdod lleol eu cyflwyno yn achos torri gofynion y Rhan hon, ynghylch cydymffurfio â hysbysiadau ac ynghylch apelau.
- (8) Mae adran 82 yn gwneud darpariaeth ynghylch troseddau o dan y Rhan hon.

- (9) Mae adrannau 83 i 90 yn gwneud darpariaeth gyffredinol ynghylch pwerau awdurdodau lleol i orfodi gofynion y Rhan hon, ac mae adrannau 91 a 92 yn gwneud darpariaeth ynghylch eiddo a gedwir o dan y Rhan hon.

Ystyr triniaeth arbennig

57 Beth yw triniaeth arbennig?

Mae pob un o'r triniaethau a ganlyn yn driniaeth arbennig at ddibenion y Rhan hon—

- aciwbigo;
- tyllu'r corff;
- electrolysis;
- tatwio.

Rhoi triniaeth arbennig: gofyniad trwyddedu

58 Gofyniad i unigolyn sy'n rhoi triniaeth arbennig gael ei drwyddedu

- Mae'r gofynion a ganlyn yn gymwys mewn cysylltiad â rhoi triniaeth arbennig yng Nghymru.
- Rhaid i unigolyn sy'n rhoi triniaeth arbennig i rywun arall yng nghwrs busnes wneud hynny o dan awdurdod trwydded triniaeth arbennig, oni bai bod yr unigolyn sy'n rhoi'r driniaeth wedi ei esemptio o'r gofyniad i gael ei drwyddedu mewn cysylltiad â'r driniaeth honno.
- Rhaid i unigolyn sydd wedi ei ddynodi o dan adran 61 sy'n rhoi triniaeth arbennig i rywun arall wneud hynny o dan awdurdod trwydded triniaeth arbennig, pa un a roddir y driniaeth yng nghwrs busnes ai peidio.
- Am ddarpariaeth ynghylch esemptiad o'r gofyniad i gael trwydded, gweler adran 60.

59 Darpariaeth gyffredinol ynghylch trwyddedau triniaeth arbennig

- Mae trwydded triniaeth arbennig yn drwydded a ddyroddir gan awdurdod lleol o dan y Rhan hon.
- At ddibenion y Rhan hon, mae trwydded triniaeth arbennig yn awdurdodi i'r driniaeth arbennig (neu'r triniaethau arbennig hynny) a bennir yn y drwydded gael ei rhoi yng Nghymru gan ddeiliad y drwydded.
- Ond nid yw trwydded i gael ei thrin at ddibenion y Rhan hon fel pe bai'n awdurdodi i driniaeth arbennig gael ei rhoi mewn mangre neu mewn cerbyd yng Nghymru sydd naill ai wedi ei meddiannu neu ei feddiannu gan, neu sydd i unrhyw raddau yn cael ei rheoli neu ei reoli gan, neu sydd i unrhyw raddau o dan reolaeth—
 - yr unigolyn sy'n rhoi'r driniaeth ("P"), neu
 - pan fo P yn rhoi'r driniaeth o dan gontract gwasanaeth neu brentisiaeth, neu gontract am wasanaethau â pherson arall ("E"), E,oni bai bod yr amodau yn is-adran (4) wedi eu bodloni.
- Yr amodau yw bod y fangre neu'r cerbyd—

- (a) wedi ei nodi yn y drwydded, a
 - (b) wedi ei chymeradwyo neu wedi ei gymeradwyo o dan adran 70 mewn cysylltiad â'r driniaeth.
- (5) Ond nid yw is-adran (3) yn gymwys os nad yw'r gofyniad yn adran 69(2) (triniaeth i gael ei chynnal mewn mangre neu gerbyd a gymeradwywyd yn unig), yn rhinwedd rheoliadau o dan adran 69(8), yn gymwys mewn cysylltiad â'r fangre neu'r cerbyd o dan sylw.
- (6) Mae'r cyfnod pan yw trwydded triniaeth arbennig yn awdurdodi i driniaeth arbennig gael ei rhoi i gael ei bennu yn y drwydded, a rhaid i'r cyfnod naill ai—
- (a) bod yn gyfnod nad yw'n hwy na saith niwrnod, sy'n dechrau â dyddiad a bennir yn y drwydded, neu
 - (b) bod yn gyfnod o dair blynedd, sy'n dechrau â dyddiad dyroddi'r drwydded.
- (7) Am ddarpariaeth ynghylch ceisiadau am drwyddedau triniaeth arbennig, ac ynghylch amrywio, adnewyddu a dirymu trwyddedau triniaeth arbennig, gweler Atodlen 3.
- (8) Yn y Rhan hon—
- (a) mae cyfeiriadau at gyfnod y drwydded, mewn perthynas â thrwydded triniaeth arbennig, yn gyfeiriadau at y cyfnod pan yw'r drwydded yn awdurdodi i driniaeth arbennig gael ei rhoi;
 - (b) mae cyfeiriadau at ddeiliad y drwydded, mewn perthynas â thrwydded triniaeth arbennig, yn gyfeiriadau at yr unigolyn y dyroddir y drwydded iddo;
 - (c) mae cyfeiriadau at drwydded dros dro yn gyfeiriadau at drwydded sy'n awdurdodi i driniaeth arbennig gael ei rhoi am gyfnod nad yw'n hwy na saith niwrnod.

Esempiad o'r gofyniad i gael trwydded

60 Unigolion sydd wedi eu hesemptio

- (1) Mae unigolyn sy'n aelod o broffesiwn o fewn is-adran (2) i gael ei drin fel pe bai wedi ei esemptio o'r gofyniad i gael ei drwyddedu mewn cysylltiad â phob triniaeth arbennig ac eithrio unrhyw driniaeth arbennig a bennir at y diben hwn mewn rheoliadau neu o dan reoliadau mewn cysylltiad ag aelodau o'r proffesiwn hwnnw.
- (2) Mae proffesiwn o fewn yr is-adran hon yn broffesiwn sy'n cael ei reoleiddio gan gorff a grybwyllir ym mharagraffau (a) i (ga) o adran 25(3) o [Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002](#) (p.17).
- (3) Caiff rheoliadau ddarparu bod unigolyn—
- (a) sy'n aelod o broffesiwn nad yw o fewn is-adran (2) ond a bennir yn y rheoliadau neu o dan y rheoliadau, neu sy'n weithiwr o ddisgrifiad a bennir yn y rheoliadau neu o dan y rheoliadau, a
 - (b) sydd wedi ei gofrestru, yn rhinwedd bod yn aelod o'r proffesiwn hwnnw neu'n weithiwr o'r disgrifiad hwnnw, mewn cofrestr gymhwysol,
- i gael ei drin fel pe bai wedi ei esemptio o'r gofyniad i gael ei drwyddedu mewn cysylltiad â pha driniaeth arbennig bynnag a bennir at y diben hwn, yn y rheoliadau neu o dan y rheoliadau, mewn cysylltiad ag aelodau o'r proffesiwn hwnnw neu weithwyr o'r disgrifiad hwnnw.
- (4) Mae pob un o'r cofrestrau a ganlyn yn gofrestr gymhwysol—

- (a) cofrestr a gynhelir gan y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal a bennir mewn rheoliadau neu o dan reoliadau;
 - (b) cofrestr wirfoddol sydd—
 - (i) wedi ei hachredu gan yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol o dan adran 25G o [Ddeddf Diwygio'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol a Phroffesiynau Gofal Iechyd 2002 \(p.17\)](#), a
 - (ii) wedi ei phennu mewn rheoliadau neu o dan reoliadau.
- (5) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol gan gynnwys (ymhlith pethau eraill) mewn cysylltiad â disgrifiadau gwahanol o unigolyn.

Dynodi at ddibenion gofyniad trwyddedu

61 Dynodi unigolyn at ddibenion adran 58(3)

- (1) Os yw'r amod yn is-adran (2) wedi ei fodloni, caiff awdurdod lleol roi hysbysiad o dan yr is-adran hon i unigolyn ("P"), sy'n dynodi P at ddibenion adran 58(3) mewn cysylltiad â thriniaeth arbennig a bennir yn yr hysbysiad.
- (2) Yr amod yw bod yr awdurdod wedi ei fodloni—
- (a) bod P yn debygol o roi'r driniaeth i rywun arall yng Nghymru,
 - (b) bod y driniaeth fel y mae'n debygol o gael ei rhoi gan P yn y fath fodd yn peri risg sylweddol, neu y gallai beri risg sylweddol, o niwed i iechyd dynol, ac
 - (c) er mwyn dileu neu leihau'r risg honno, ei bod yn briodol ei gwneud yn ofynnol i P gydymffurfio â'r gofyniad yn adran 58(3).
- (3) Rhaid i hysbysiad o dan is-adran (1)—
- (a) esbonio pam y mae'r awdurdod wedi penderfynu dynodi P,
 - (b) pennu'r dyddiad gan ddechrau ag ef y mae'r dynodiad i gymryd effaith, ac
 - (c) gwahardd P rhag rhoi'r driniaeth arbennig o dan sylw, o ddechrau'r dyddiad hwnnw, ac eithrio o dan awdurdod trwydded triniaeth arbennig.
- (4) Rhaid i'r hysbysiad hefyd ddatgan—
- (a) y caiff P apelio o dan baragraff 18 o Atodlen 3 yn erbyn y penderfyniad, a
 - (b) y cyfnod y caniateir i apel gael ei dwyn ynddo.
- (5) Caniateir i'r dyddiad a bennir o dan is-adran (3)(b) fod yn ddyddiad yr hysbysiad, neu'n ddyddiad ar ôl hynny.
- (6) Mae cyfeiriadau yn y Rhan hon at driniaeth arbennig y dynodir unigolyn mewn cysylltiad â hi yn gyfeiriadau at y driniaeth a bennir yn yr hysbysiad o dan yr adran hon sy'n dynodi'r unigolyn.
- (7) Caiff awdurdod lleol dynnu'n ôl ddynodiad o dan is-adran (1).
- (8) Os yw awdurdod lleol yn tynnu'n ôl ddynodiad unigolyn o dan is-adran (1), rhaid iddo roi hysbysiad o hyn i'r unigolyn, sy'n pennu—
- (a) y rhesymau dros dynnu'r dynodiad yn ôl;
 - (b) y dyddiad, pan ddaw i ben, y mae tynnu'r dynodiad yn ôl i gymryd effaith.

- (9) Os tynnir yn ôl ddynodiad unigolyn o dan is-adran (1) mewn cysylltiad â thriniaeth arbennig, mae'r gwaharddiad a osodir o dan is-adran (3)(c) mewn cysylltiad â'r driniaeth honno yn peidio â chael effaith pan ddaw'r dyddiad a bennir o dan is-adran (8)(b) i ben.

Meini prawf trwyddedu ac amodau trwyddedu mandadol

62 Meini prawf trwyddedu

- (1) Rhaid i reoliadau nodi meini prawf y mae rhaid eu bodloni ar gais gan unigolyn ("ceisydd") am drwydded triniaeth arbennig er mwyn i'r cais gael ei ganiatáu ("meini prawf trwyddedu").
- (2) Rhaid i'r meini prawf trwyddedu a bennir yn y rheoliadau fod yn rhai sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r ceisydd ddangos gwybodaeth am—
- (a) rheoli heintiau a chymorth cyntaf, yng nghyd-destun y driniaeth arbennig y mae'r cais yn ymwneud â hi;
- (b) y dyletswyddau a osodir, o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon, ar berson sydd wedi ei awdurdodi gan drwydded triniaeth arbennig i roi'r driniaeth arbennig y mae'r cais yn ymwneud â hi.
- (3) Caiff y meini prawf y trwyddedu hefyd (ymhlith pethau eraill) ymwneud—
- (a) â chymhwysra unigolyn i gael trwydded (gan gynnwys drwy gyfeirio at, ymhlith pethau eraill, safonau cymhwysedd);
- (b) â'r fangre neu'r cerbyd y mae rhoi triniaeth arbennig ynddi neu ynddo i gael ei awdurdodi, neu y mae cyfarpar neu ddeunydd a ddefnyddir mewn triniaeth arbennig i gael ei gadw neu ei baratoi ynddi neu ynddo (gan gynnwys, ymhlith pethau eraill, y cyfleusterau sydd ar gael yno a safonau hylendid);
- (c) â'r cyfarpar sydd i'w ddefnyddio wrth roi triniaeth arbennig neu mewn cysylltiad â rhoi triniaeth arbennig.
- (4) Caiff rheoliadau ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol beidio â dyroddi neu adnewyddu trwydded oni bai bod mangre neu gerbyd a nodir yn y cais wedi ei harolygu neu ei arolygu yn unol â'r rheoliadau at ddiben dyfarnu ar gydymffurfedd â'r meini prawf trwyddedu.
- (5) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol, gan gynnwys (ymhlith pethau eraill) mewn cysylltiad—
- (a) â disgrifiadau gwahanol o fangreoedd a cherbydau;
- (b) â disgrifiadau gwahanol o driniaeth arbennig;
- (c) â'r amgylchiadau gwahanol y rhoddir triniaeth arbennig odanynt (gan gynnwys drwy gyfeirio at, ymhlith pethau eraill, pa mor aml neu reolaidd y rhoddir triniaeth arbennig, hyd unrhyw gyfnod y rhoddir triniaeth arbennig ynddo, ac a roddir triniaeth arbennig ar sail beripatetig, ar sail safle sefydlog, ar sail symudol, ar sail dros dro, neu fel arall).

63 Amodau trwyddedu mandadol

- (1) Rhaid i reoliadau nodi amodau trwyddedu mandadol sydd i fod yn gymwys i drwyddedau triniaeth arbennig.

- (2) Rhaid i'r amodau trwyddedu mandadol a bennir yn y rheoliadau gynnwys amodau sy'n gosod gofynion mewn cysylltiad—
- (a) â dilysu oedran unigolyn y mae triniaeth arbennig i gael ei rhoi iddo;
 - (b) â rheoli heintiau, safonau hylendid, a chymorth cyntaf;
 - (c) â'r ymgynghori sydd i gael ei gynnal cyn ac ar ôl rhoi triniaeth arbennig;
 - (d) â chadw cofnodion.
- (3) Rhaid i'r amodau a bennir yn y rheoliadau hefyd gynnwys amod sy'n gwahardd rhoi triniaeth arbennig o dan amgylchiadau pan fo'r unigolyn y byddai'r driniaeth fel arall yn cael ei rhoi iddo yn feddw, neu yr ymddengys ei fod yn feddw, pa un ai yn rhinwedd diod, cyffuriau neu unrhyw fodd arall.
- (4) Caiff amodau trwyddedu mandadol hefyd wneud darpariaeth bellach sy'n ymwneud (ymhlith pethau eraill)—
- (a) â'r fangre neu'r cerbyd y mae triniaeth arbennig i gael ei rhoi ynddi neu ynddo, neu y mae cyfarpar neu ddeunydd a ddefnyddir mewn triniaeth arbennig i gael ei gadw neu ei baratoi ynddi neu ynddo (gan gynnwys, ymhlith pethau eraill, y cyfleusterau a'r cyfarpar sydd ar gael yno, a glanhau a chynnal a chadw);
 - (b) â'r ffordd y mae triniaeth arbennig i gael ei rhoi (gan gynnwys drwy gyfeirio at, ymhlith pethau eraill, y cyfarpar a ddefnyddir wrth roi'r driniaeth arbennig neu mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth arbennig, a dillad diogelu);
 - (c) â safonau cymhwysedd sy'n berthnasol i roi triniaeth arbennig (gan gynnwys safonau a bennir drwy gyfeirio at, ymhlith pethau eraill, gymwysterau neu brofiad), neu roi triniaeth arbennig i ran benodedig o gorff unigolyn;
 - (d) â'r wybodaeth sydd i gael ei darparu gan ddeiliad trwydded (pa un ai drwy arddangos yr wybodaeth neu fel arall), ac i ddeiliad trwydded, cyn ac ar ôl rhoi triniaeth arbennig;
 - (e) ag arddangos trwydded;
 - (f) â'r wybodaeth sydd i gael ei darparu i awdurdod lleol yn achos euogfarnu deiliad trwydded o drosedd berthnasol;
 - (g) â'r amgylchiadau y mae cais i amrywio trwydded i gael ei wneud odanynt;
 - (h) â dychwelyd trwydded, ar ôl iddi ddod i ben, i'r awdurdod a'i dyroddodd.
- (5) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol, gan gynnwys (ymhlith pethau eraill) mewn cysylltiad—
- (a) â disgrifiadau gwahanol o fangreoedd a cherbydau;
 - (b) â disgrifiadau gwahanol o driniaeth arbennig;
 - (c) â'r amgylchiadau gwahanol y rhoddir triniaeth arbennig odanynt (gan gynnwys drwy gyfeirio at, ymhlith pethau eraill, pa mor aml neu reolaidd y rhoddir triniaeth arbennig, hyd unrhyw gyfnod y rhoddir triniaeth arbennig ynddo, ac a roddir triniaeth arbennig ar sail beripatetig, ar sail safle sefydlog, ar sail symudol, ar sail dros dro, neu fel arall).
- (6) Mae pob trwydded triniaeth arbennig i fod yn ddarostyngedig i'r amodau trwyddedu mandadol cymwys.
- (7) Yr amodau trwyddedu mandadol cymwys, mewn perthynas â thrwydded triniaeth arbennig, yw'r amodau trwyddedu mandadol sy'n gymwys mewn cysylltiad â'r drwydded o dan sylw fel y maent ar ddyddiad ei dyroddi o dan y Rhan hon.

64 Ymgynghori ynghylch meini prawf trwyddedu ac amodau trwyddedu mandadol

Cyn gwneud rheoliadau o dan adran 62 neu 63, rhaid i Weinidogion Cymru—

- ystyried a oes personau yr ymddengys eu bod yn cynrychioli buddiannau'r rheini y mae'r rheoliadau yn debygol o effeithio arnynt ("personau cynrychiadol"), a
- cynnal ymgynghoriad ag unrhyw bersonau cynrychiadol y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn briodol ymgynghori â hwy.

Dyroddi trwydded triniaeth arbennig

65 Caniatâd neu wrthodiad mandadol i gais am drwydded triniaeth arbennig

- Mae'r adran hon yn gymwys pan fo cais yn cael ei wneud yn unol ag Atodlen 3 i awdurdod lleol ddyroddi trwydded triniaeth arbennig sy'n awdurdodi i driniaeth arbennig gael ei rhoi.
- Os nad yw'r awdurdod wedi ei fodloni bod yr holl feini prawf trwyddedu cymwys wedi eu bodloni mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth, ar y sail a bennir yn y cais ac mewn unrhyw fangre neu gerbyd a bennir yn y cais, rhaid i'r awdurdod roi hysbysiad i'r ceisydd fod y cais wedi ei wrthod i'r graddau y mae'n ymwneud â rhoi'r driniaeth honno ar y sail honno ac yn y fangre neu'r cerbyd.
- Os yw'r awdurdod wedi ei fodloni bod yr holl feini prawf trwyddedu cymwys wedi eu bodloni mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth, ar y sail a bennir yn y cais ac mewn unrhyw fangre neu gerbyd a bennir yn y cais, rhaid i'r awdurdod ddyroddi trwydded triniaeth arbennig i'r ceisydd sy'n awdurdodi i'r driniaeth gael ei rhoi ar y sail honno ac yn y fangre neu'r cerbyd.
- Y meini prawf trwyddedu cymwys, mewn perthynas â thriniaeth arbennig a bennir mewn cais, yw'r meini prawf trwyddedu sy'n gymwys i roi'r driniaeth ar y sail a bennir yn y cais.

66 Disgresiwn i ganiatáu cais am drwydded triniaeth arbennig

- Nid yw'r gofyniad yn adran 65(3) i ddyroddi trwydded triniaeth arbennig yn gymwys yn achos ceisydd sydd wedi ei euogfarnu o drosedd berthnasol.
- At ddiben dyfarnu a yw ceisydd wedi ei euogfarnu o drosedd berthnasol, mae euogfarn i gael ei chymryd i gynnwys euogfarn gan neu gerbron llys y tu allan i Gymru a Lloegr; ac mae cyfeiriadau yn y Rhan hon at euogfarn, neu at berson sydd wedi ei euogfarnu o drosedd, i gael eu dehongli yn unol â hynny.
- Os yw'r awdurdod lleol wedi ei fodloni fel y'i disgrifir yn adran 65(3) mewn cysylltiad â chais, ond bod y ceisydd wedi ei euogfarnu o drosedd berthnasol, rhaid i'r awdurdod benderfynu a oes amheuaeth wedi ei chodi ynghylch addasrwydd y ceisydd i roi triniaeth y mae'r cais yn ymwneud â hi i'r graddau y byddai'n amhriodol dyroddi'r drwydded mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth honno.
- Wrth wneud ei benderfyniad, rhaid i'r awdurdod roi sylw i—
 - natur ac amgylchiadau'r drosedd, a
 - canllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru o dan is-adran (11).

- (5) Os yw'r awdurdod lleol yn penderfynu nad oes amheuaeth wedi ei chodi ynghylch addasrwydd y ceisydd fel y'i disgrifir yn is-adran (3) mewn cysylltiad â rhoi triniaeth a bennir yn y cais, rhaid iddo ddyroddi'r drwydded mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth honno.
- (6) Os yw'r awdurdod lleol yn penderfynu bod amheuaeth wedi ei chodi ynghylch addasrwydd y ceisydd fel y'i disgrifir yn is-adran (3) mewn cysylltiad â rhoi triniaeth a bennir yn y cais—
- (a) ni chaiff ddyroddi'r drwydded mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth honno, a
 - (b) rhaid iddo roi hysbysiad i'r ceisydd fod y cais wedi ei wrthod i'r graddau y mae'n ymwneud â rhoi'r driniaeth honno.
- (7) Ond mae is-adran (6) yn ddarostyngedig i'r gofynion a nodir ym mharagraffau 15 ac 16 o Atodlen 3.
- (8) At ddibenion y Rhan hon, mae pob un o'r canlynol yn drosedd berthnasol—
- (a) trosedd o dan y Rhan hon neu o dan Ran 5 (rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff);
 - (b) trosedd (pa un ai o dan gyfraith Cymru a Lloegr neu rywle arall) sydd—
 - (i) yn ymwneud â thrais,
 - (ii) o natur rywiol, neu sy'n ymwneud â deunydd neu ddelweddau rhywiol,
 - (iii) yn golygu tatwio plentyn o dan 18 oed,
 - (iv) yn ymwneud ag iechyd a diogelwch yn y gwaith, neu
 - (v) yn golygu methiant i gydymffurfio â gofyniad mewn cynllun ar gyfer trwyddedu neu fel arall ganiatáu neu reoleiddio cyflawni gweithgaredd sy'n driniaeth arbennig at ddibenion y Ddeddf hon.
- (9) Ond mae euogfarn am drosedd berthnasol i gael ei diystyru at ddibenion y Rhan hon os yw wedi ei disbyddu at ddibenion [Deddf Adsefydlu Troseddwy'r 1974 \(p.53\)](#).
- (10) Caiff rheoliadau ddiwygio is-adran (8) drwy ychwanegu, amrywio neu ddileu disgrifiad o drosedd.
- (11) Rhaid i Weinidogion Cymru roi canllawiau i awdurdodau lleol ynghylch materion sydd i gael eu hystyried wrth benderfynu a oes amheuaeth wedi ei chodi, ac os felly, i ba raddau, ynghylch addasrwydd ceisydd i roi triniaeth arbennig.

67 Caniatáu neu wrthod cais i adnewyddu

Mae adrannau 65, 66 a 68 yn gymwys at ddibenion cais i adnewyddu trwydded triniaeth arbennig fel pe bai'r cais hwnnw yn gais i ddyroddi trwydded.

Dirymu trwydded triniaeth arbennig

68 Dirymu trwydded triniaeth arbennig

- (1) Os yw awdurdod lleol wedi ei fodloni bod yr amodau yn is-adran (2), (3) neu (4) wedi eu bodloni, caiff roi hysbysiad i ddeiliad trwydded—
- (a) sy'n dirymu trwydded triniaeth arbennig a ddyroddir ganddo i ddeiliad y drwydded, neu

- (b) sy'n dirymu trwydded triniaeth arbennig a ddyroddir ganddo i ddeiliad y drwydded i'r graddau y mae'n awdurdodi i driniaeth arbennig benodol gael ei rhoi.
- (2) Yr amodau yw—
- (a) bod deiliad y drwydded wedi methu â chydymffurfio ag amod trwyddedu mandadol cymwys, a
 - (b) bod peidio â chydymffurfio yn peri risg sylweddol, neu y gallai beri risg sylweddol, o niwed i iechyd dynol.
- (3) Yr amodau yw—
- (a) bod deiliad y drwydded wedi ei euogfarnu o drosedd sy'n drosedd berthnasol (ac a oedd yn drosedd berthnasol ar y dyddiad y dyroddwyd y drwydded o dan sylw),
 - (b) bod y drwydded wedi ei dyroddi i ddeiliad y drwydded heb i'r awdurdod lleol roi sylw i natur ac amgylchiadau'r drosedd honno, fel y'i disgrifir yn adran 66, naill ai oherwydd nad oedd yr awdurdod lleol yn ymwybodol o'r euogfarn, neu oherwydd na chafwyd yr euogfarn cyn dyroddi'r drwydded, ac
 - (c) naill ai na fyddai'r drwydded, pe bai'r awdurdod wedi rhoi sylw i natur ac amgylchiadau'r drosedd honno, fel y'i disgrifir yn adran 66, at ddibenion dyroddi'r drwydded, wedi cael ei dyroddi o gwbl (yn achos dirymu fel y'i disgrifir yn is-adran (1)(a)), neu na fyddai wedi cael ei dyroddi i'r graddau y mae'n ymwneud â rhoi triniaeth benodol (yn achos dirymu fel y'i disgrifir yn is-adran (1)(b) mewn cysylltiad â rhoi'r driniaeth honno).
- (4) Yr amodau yw—
- (a) i ddeiliad y drwydded wneud datganiad a oedd yn anwir neu'n gamarweiniol mewn cysylltiad â chais i ddyroddi, amrywio neu adnewyddu trwydded triniaeth arbennig, a
 - (b) naill ai na fyddai'r drwydded, pe bai'r awdurdod wedi gwybod bod y datganiad yn anwir neu'n gamarweiniol, wedi cael ei dyroddi o gwbl (yn achos dirymu fel y'i disgrifir yn is-adran (1)(a)), neu na fyddai wedi cael ei dyroddi i'r graddau y mae'n ymwneud â rhoi triniaeth benodol (yn achos dirymu fel y'i disgrifir yn is-adran (1)(b)).
- (5) Mae dirymiad o dan yr adran hon yn cael effaith—
- (a) pan ddaw'r cyfnod ar gyfer dwyn apêl o dan Atodlen 3 mewn cysylltiad â'r dirymiad i ben, os na chaiff apêl ei dwyn o dan yr Atodlen honno o fewn y cyfnod hwnnw;
 - (b) â'r dyddiad y tynnir yn ôl unrhyw apêl neu apêl bellach a gaiff ei dwyn mewn cysylltiad â'r dirymiad, neu ddyddiad dyfarniad terfynol ar unrhyw apêl neu apêl bellach aflwyddiannus a gaiff ei dwyn mewn cysylltiad â'r dirymiad, pan fo'r apêl neu'r apêl bellach wedi ei dwyn o dan Atodlen 3 a phan na fo apêl bellach ar gael o dan yr Atodlen honno;
 - (c) pan ddaw'r cyfnod ar gyfer dwyn apêl bellach o dan Atodlen 3 i ben, pan fo apêl a gaiff ei dwyn o dan Atodlen 3 mewn cysylltiad â'r dirymiad wedi ei thynnu'n ôl neu'n aflwyddiannus, ac mae apêl bellach o dan Atodlen 3 ar gael ond ni chaiff ei dwyn o fewn y cyfnod hwnnw.
- (6) At ddibenion is-adran (5)(b) ac (c) uchod, caiff apêl ei dwyn o dan Atodlen 3 os caiff ei dwyn o fewn y cyfnod y darperir ar ei gyfer yn yr Atodlen honno ar gyfer dwyn apêl o'r math o dan sylw.

(7) Am ddarpariaeth ynghylch y weithdrefn ar gyfer dirymiadau, gweler Atodlen 3.

Mangreoedd a cherbydau a gymeradwywyd

69 Rhoi triniaeth arbennig yng nghwrs busnes: gofyniad i gael cymeradwyaeth

- (1) Rhaid i berson sy'n cynnal busnes y rhoddir triniaeth arbennig yng nghwrs y busnes hwnnw gydymffurfio â'r gofynion yn is-adrannau (2) a (3).
- (2) Y gofyniad cyntaf yw sicrhau bod y driniaeth, i'r graddau y mae wedi ei chynnal yng nghwrs y busnes—
 - (a) yn achos triniaeth arbennig a roddir mewn mangre, yn cael ei rhoi mewn mangre a gymeradwyir o dan adran 70 mewn cysylltiad â'r driniaeth;
 - (b) yn achos triniaeth arbennig a roddir mewn cerbyd, yn cael ei rhoi mewn cerbyd a gymeradwyir o dan adran 70 mewn cysylltiad â'r driniaeth.
- (3) Yr ail ofyniad yw sicrhau cydymffurfedd â'r amodau cymeradwyo mandadol cymwys.
- (4) Yr amodau cymeradwyo mandadol cymwys, at y diben hwn, yw'r amodau cymeradwyo mandadol y mae cymeradwyaeth i'r fangre neu'r cerbyd o dan sylw yn ddarostyngedig iddynt. (Am yr amodau cymeradwyo mandadol, gweler adran 70(3).)
- (5) Mae is-adrannau (6) a (7) yn gymwys yn achos arddangosfa, adloniant neu ddigwyddiad arall—
 - (a) y mae gan aelodau o'r cyhoedd fynediad iddo, a
 - (b) lle y rhoddir triniaeth arbennig gan berson yng nghwrs busnes.
- (6) Mae'r person sy'n trefnu'r arddangosfa, yr adloniant neu'r digwyddiad i gael ei drin at ddibenion yr adran hon fel pe bai'n cynnal busnes y rhoddir y driniaeth arbennig yng nghwrs y busnes hwnnw.
- (7) Mae'r fangre lle y cynhelir yr arddangosfa, yr adloniant neu'r digwyddiad i gael ei thrin at ddibenion yr adran hon fel y fangre lle y rhoddir y driniaeth arbennig yng nghwrs y busnes hwnnw.
- (8) Caiff rheoliadau—
 - (a) darparu nad yw'r naill ofyniad neu'r llall yn is-adrannau (2) a (3), neu'r ddau ohonynt, yn gymwys mewn cysylltiad â disgrifiad o fangre, neu gerbyd, a bennir yn y rheoliadau;
 - (b) darparu i unrhyw un neu ragor o is-adrannau (5) i (7) fod yn gymwys gydag addasiadau, neu beidio â bod yn gymwys, mewn cysylltiad â disgrifiad o berson, neu ddisgrifiad o fangre neu gerbyd, a bennir yn y rheoliadau.
- (9) At ddibenion is-adran (8), caniateir i fangreoedd neu gerbydau gael eu disgrifio drwy gyfeirio at unrhyw un neu ragor o'r canlynol (ymhlith pethau eraill)—
 - (a) y personau sy'n rheoli'r mangreoedd neu'r cerbydau neu y mae'r mangreoedd neu'r cerbydau o dan eu rheolaeth;
 - (b) natur y gweithgareddau sy'n cael eu cynnal ynddynt (gan gynnwys, ymhlith pethau eraill, yr ystod o driniaethau arbennig a roddir yn y mangreoedd neu'r cerbydau);
 - (c) yr amgylchiadau gwahanol y rhoddir triniaeth arbennig odanynt yn y mangreoedd neu'r cerbydau (gan gynnwys drwy gyfeirio at, ymhlith pethau eraill, pa mor aml neu reolaidd y rhoddir triniaeth arbennig yn y mangreoedd

neu'r cerbydau, hyd unrhyw gyfnod y rhoddir triniaeth arbennig ynddo yn y mangreoedd neu'r cerbydau, ac a roddir triniaeth arbennig yn y mangreoedd neu'r cerbydau ar sail beripatetig, ar sail safle sefydlog, ar sail symudol, ar sail dros dro, neu fel arall);

- (d) nifer yr unigolion y rhoddir triniaethau arbennig ganddynt yn y mangreoedd neu'r cerbydau.

- (10) At ddibenion yr adran hon ac adran 70, mae unigolyn sydd wedi ei ddynodi o dan adran 61 mewn cysylltiad â thriniaeth arbennig i gael ei drin fel pe bai'n cynnal busnes y rhoddir y driniaeth honno yng nghwrs y busnes hwnnw.

70 Cymeradwyo mangreoedd a cherbydau mewn cysylltiad â rhoi triniaeth arbennig

- (1) Caiff awdurdod lleol, ar gais a gyflwynir iddo gan berson sy'n cynnal busnes y rhoddir triniaeth arbennig yn ei ardal neu y mae'n debygol y rhoddir triniaeth arbennig yn ei ardal yng nghwrs y busnes hwnnw, drwy ddyroddi tystysgrif o dan yr adran hon ("tystysgrif gymeradwyo"), gymeradwyo mewn cysylltiad â'r driniaeth arbennig fangre neu gerbyd sydd o fewn is-adran (2).
- (2) Mae mangre neu gerbyd o fewn yr is-adran hon—
- (a) os yw, yn achos mangre, yn ardal yr awdurdod lleol;
- (b) os yw'r awdurdod lleol, yn achos cerbyd, yn ystyried bod y cerbyd yn cael ei yrru, ei ddefnyddio neu ei gadw yn ardal yr awdurdod lleol neu'n debygol o gael ei yrru, ei ddefnyddio neu ei gadw yno.
- (3) Rhaid i reoliadau wneud darpariaeth—
- (a) ar gyfer meini prawf y mae rhaid eu bodloni er mwyn i gais am gymeradwyaeth gael ei ganiatáu;
- (b) ar gyfer yr amgylchiadau pan fo cais am gymeradwyaeth i gael ei ganiatáu;
- (c) ar gyfer yr amodau ("amodau cymeradwyo mandadol") y mae cymeradwyaeth o dan yr adran hon i fod yn ddarostyngedig iddynt;
- (d) ynghylch apelio yn erbyn gwrthod cais am gymeradwyaeth.
- (4) Caiff yr amodau cymeradwyo mandadol, ymhlith pethau eraill, gynnwys amodau sy'n ymwneud ag arolygu mangreoedd a cherbydau a gymeradwyir o dan yr adran hon, ac arddangos tystysgrif gymeradwyo.
- (5) Rhaid i dystysgrif gymeradwyo bennu cyfnod, os nad yw'r gymeradwyaeth wedi dod i ben yn flaenorol o dan adran 72 neu 73, y mae'r gymeradwyaeth y mae'n ymwneud â hi i gael effaith ar ei gyfer, sef naill ai—
- (a) cyfnod nad yw'n hwy na saith niwrnod, sy'n dechrau â'r dyddiad y dyroddir y dystysgrif gymeradwyo (y "dyddiad cymeradwyo"), neu
- (b) cyfnod o dair blynedd, sy'n dechrau â'r dyddiad cymeradwyo.
- (6) Oni bai ei bod yn peidio â chael effaith cyn hynny o dan adran 72 neu 73, mae cymeradwyaeth o dan yr adran hon yn peidio â chael effaith pan ddaw'r cyfnod hwnnw i ben.
- (7) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch—
- (a) y ffordd y mae ceisiadau am gymeradwyaeth i gael eu gwneud a sut i ddelio â hwy (gan gynnwys ar gyfer talu ffi mewn cysylltiad â chais, ac ar gyfer cynnal arolygiadau cyn i gymeradwyaeth gael ei rhoi);

- (b) yr amgylchiadau pan na chaniateir i gais am gymeradwyaeth gael ei ganiatáu, neu pan ganiateir i gymeradwyaeth gael ei rhoi yn ôl disgrisiwn yr awdurdod y cyflwynir y cais iddo;
 - (c) adnewyddu cymeradwyaeth;
 - (d) amrywio cymeradwyaeth.
- (8) Caiff rheoliadau sy'n gwneud darpariaeth fel y'i disgrifir yn is-adran (7)(a) gynnwys (ymhlith pethau eraill)—
- (a) darpariaeth ynghylch sut y mae awdurdod lleol i ddyfarnu ar swm ffi sy'n daladwy mewn cysylltiad â chais;
 - (b) darpariaeth ynghylch canlyniadau methu â chydymffurfio â gofyniad i dalu ffi (gan gynnwys darpariaeth sy'n caniatáu i'r awdurdod lleol wrthod bwrw ymlaen â'r cais).
- (9) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud darpariaeth wahanol at ddibenion gwahanol, gan gynnwys (ymhlith pethau eraill) mewn cysylltiad—
- (a) â disgrifiadau gwahanol o fangreoedd a cherbydau;
 - (b) â disgrifiadau gwahanol o driniaeth arbennig;
 - (c) â'r amgylchiadau gwahanol y rhoddir triniaeth arbennig odanynt (gan gynnwys drwy gyfeirio at, ymhlith pethau eraill, pa mor aml neu reolaidd y rhoddir triniaeth arbennig mewn mangre neu gerbyd, hyd unrhyw gyfnod y rhoddir triniaeth arbennig ynddo mewn mangre neu gerbyd, ac a roddir triniaeth arbennig ar sail beripatetig, ar sail safle sefydlog, ar sail symudol, ar sail dros dro, neu fel arall).

71 Tystysgrifau cymeradwyo

- (1) Rhaid i dystysgrif gymeradwyo ddatgan—
- (a) y dyddiad cymeradwyo;
 - (b) y driniaeth arbennig y mae'r fangre (neu'r cerbyd) o dan sylw wedi ei chymeradwyo neu wedi ei gymeradwyo mewn cysylltiad â hi;
 - (c) y dyddiad, pan ddaw i ben, y bydd y gymeradwyaeth, oni bai ei bod yn peidio â chael effaith cyn hynny o dan adran 72 neu 73, yn dod i ben o dan adran 70(6).
- (2) Yn achos cymeradwyo mangre, rhaid i dystysgrif gymeradwyo hefyd ddatgan cyfeiriad y fangre.
- (3) Yn achos cymeradwyo cerbyd, rhaid i dystysgrif gymeradwyo hefyd—
- (a) os oes gan y cerbyd rif cofrestru, ddatgan y rhif hwnnw;
 - (b) os nad oes gan y cerbyd rif cofrestru, nodi'r cerbyd ym mha ffordd bynnag y mae'r awdurdod sy'n dyroddi'r dystysgrif yn ystyried ei bod yn briodol.
- (4) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth bellach ynghylch ffurf a chynnwys tystysgrifau cymeradwyo.
- (5) Yn yr adran hon, mae i "dyddiad cymeradwyo" yr un ystyr ag yn adran 70(5).

72 Terfynu cymeradwyaeth yn wirfoddol

- (1) Pan fo person y mae awdurdod lleol wedi cymeradwyo mangre neu gerbyd ar ei gais o dan adran 70, mewn cysylltiad â thriniaeth arbennig, yn dymuno i'r gymeradwyaeth beidio â chael effaith, caiff y person roi hysbysiad i'r perwyl hwnnw i'r awdurdod.

- (2) Rhaid i'r hysbysiad ddatgan y dyddiad, pan ddaw i ben, y mae'r gymeradwyaeth i beidio â chael effaith.
- (3) Yn ddarostyngedig i unrhyw gymeradwyaeth sy'n dod i ben yn gynharach o dan adran 70(6) neu 73, mae'r gymeradwyaeth yn peidio â chael effaith pan ddaw'r dyddiad a bennir yn yr hysbysiad i ben.
- (4) Rhaid i awdurdod y rhoddir hysbysiad iddo o dan yr adran hon gymryd camau rhesymol i ddwyn yr hysbysiad i sylw unrhyw bersonau y mae'r awdurdod yn meddwl ei fod yn debygol o effeithio arnynt.
- (5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth bellach ynghylch hysbysiad o dan yr adran hon, gan gynnwys (ymhlith pethau eraill) ynghylch gwybodaeth sydd i gael ei chynnwys yn yr hysbysiad.

73 Dirymu cymeradwyaeth

- (1) Os yw awdurdod lleol wedi ei fodloni bod y ddau amod yn is-adran (2) wedi eu bodloni, caiff roi hysbysiad i berson ("P") y cymeradwywyd mangre neu gerbyd ar ei gais o dan adran 70 gan yr awdurdod, sy'n dirymu'r gymeradwyaeth i'r fangre neu'r cerbyd o dan yr adran honno mewn cysylltiad â thriniaeth arbennig a bennir yn yr hysbysiad.
- (2) Yr amodau yw—
 - (a) na chydymffurfiwyd â'r amodau cymeradwyo mandadol sy'n gymwys mewn cysylltiad â'r fangre neu'r cerbyd, a
 - (b) bod peidio â chydymffurfio yn peri risg sylweddol, neu y gallai beri risg sylweddol, o niwed i iechyd dynol.
- (3) Mae paragraffau 15 i 21 o Atodlen 3 yn gymwys mewn cysylltiad â dirymiad o dan yr adran hon fel pe bai'r dirymiad yn ddirymiad o dan adran 68 (dirymu trwydded triniaeth arbennig) ac at y diben hwn mae cyfeiriadau yn y paragraffau hynny—
 - (a) at ddeiliad trwydded, i gael eu trin fel cyfeiriadau at P;
 - (b) at hysbysiad a roddir o dan adran 68, i gael eu trin fel cyfeiriadau at hysbysiad o dan is-adran (1);
 - (c) at swyddogaethau o dan adran 68, i gael eu trin fel cyfeiriadau at swyddogaethau o dan yr adran hon.
- (4) Caiff dirymiad o dan yr adran hon effaith—
 - (a) pan ddaw'r cyfnod ar gyfer dwyn apêl o dan Atodlen 3 mewn cysylltiad â'r dirymiad i ben, os na chaiff apêl ei dwyn o dan yr Atodlen honno o fewn y cyfnod hwnnw;
 - (b) â'r dyddiad y tynnir yn ôl unrhyw apêl neu apêl bellach a gaiff ei dwyn mewn cysylltiad â'r dirymiad, neu ddyddiad dyfarniad terfynol ar unrhyw apêl neu apêl bellach aflwyddiannus a gaiff ei dwyn mewn cysylltiad â'r dirymiad, pan fo'r apêl neu'r apêl bellach wedi ei dwyn o dan Atodlen 3 a phan na fo apêl bellach ar gael o dan yr Atodlen honno;
 - (c) pan ddaw'r cyfnod ar gyfer dwyn apêl bellach o dan Atodlen 3 i ben, pan fo apêl a gaiff ei dwyn o dan Atodlen 3 mewn cysylltiad â'r dirymiad wedi ei thynnu'n ôl neu'n aflwyddiannus, ac mae apêl bellach o dan Atodlen 3 ar gael ond ni chaiff ei dwyn o fewn y cyfnod hwnnw.

74 Dirymu cymeradwyaeth: gofynion hysbysu

- (1) Rhaid i awdurdod lleol sy'n rhoi hysbysiad o dan un o'r darpariaethau a bennir yn is-adran (2) i berson mewn cysylltiad â dirymiad, neu ddirymiad arfaethedig, o gymeradwyaeth o dan adran 70 gymryd camau rhesymol i ddwyn yr hysbysiad i sylw unrhyw bersonau y mae'r awdurdod yn meddwl ei fod yn debygol o effeithio arnynt.
- (2) Y darpariaethau yw adran 73 a pharagraff 15(3) neu 17 o Atodlen 3 (fel y'i cymhwysir gan adran 73(3)).

Cofrestr o drwyddedau triniaeth arbennig a mangreoedd a cherbydau a gymeradwywyd

75 Dyletswydd i gynnal cofrestr o drwyddedau triniaeth arbennig a mangreoedd a cherbydau a gymeradwywyd

- (1) Rhaid i awdurdod lleol gynnal a chyhoeddi cofrestr—
- (a) o'r trwyddedau triniaeth arbennig sydd wedi eu dyroddi ganddo ond nad ydynt wedi peidio â chael effaith eto, a
 - (b) o'r mangreoedd a'r cerbydau sydd wedi eu cymeradwyo ganddo ar hyn o bryd o dan adran 70.
- (2) Rhaid i bob cofnod yn y gofrestr mewn cysylltiad â thrwydded gofnodi—
- (a) enw deiliad y drwydded;
 - (b) y dyddiad y dyroddwyd y drwydded;
 - (c) y driniaeth y mae'r drwydded yn awdurdodi iddi gael ei rhoi;
 - (d) cyfnod y drwydded;
 - (e) yn achos trwydded sy'n awdurdodi i driniaeth gael ei rhoi mewn mangre o fewn adran 59(3), gyfeiriad y fangre lle yr awdurdodir i'r driniaeth gael ei rhoi;
 - (f) yn achos trwydded sy'n awdurdodi i driniaeth gael ei rhoi mewn cerbyd o fewn adran 59(3) sydd â rhif cofrestru, rif cofrestru'r cerbyd;
 - (g) yn achos trwydded sy'n awdurdodi i driniaeth gael ei rhoi mewn cerbyd o fewn adran 59(3) nad oes ganddo rif cofrestru, pa fanylion adnabod bynnag am y cerbyd y mae'r awdurdod yn ystyried eu bod yn briodol.
- (3) Rhaid i bob cofnod yn y gofrestr mewn cysylltiad â mangre neu gerbyd a gymeradwywyd gofnodi—
- (a) enw'r person y rhoddwyd y cymeradwyaeth ar ei gais;
 - (b) yn achos cofnod mewn cysylltiad â mangre, gyfeiriad y fangre;
 - (c) yn achos cofnod mewn cysylltiad â cherbyd sydd â rhif cofrestru, rif cofrestru'r cerbyd;
 - (d) yn achos cofnod mewn cysylltiad â cherbyd nad oes ganddo rif cofrestru, pa fanylion adnabod bynnag am y cerbyd y mae'r awdurdod yn ystyried eu bod yn briodol;
 - (e) y driniaeth y mae'r gymeradwyaeth yn gymwys mewn cysylltiad â hi;
 - (f) y dyddiad y rhoddwyd y gymeradwyaeth;
 - (g) cyfnod para'r gymeradwyaeth.
- (4) Caiff y gofrestr hefyd gynnwys unrhyw wybodaeth arall y mae'r awdurdod sy'n ei chynnal yn ystyried ei bod yn briodol.

- (5) Caiff Gweinidogion Cymru drefnu i'r dyletswyddau a osodir ar awdurdodau lleol gan yr adran hon gael eu cyflawni drwy gofrestr ganolog a gedwir gan awdurdod lleol a benodir yn unol â'r trefniadau.
- (6) Caiff Gweinidogion Cymru ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol gymryd rhan mewn unrhyw drefniadau a wneir o dan is-adran (5) ac iddynt gyfrannu at gost y trefniadau hynny.
- (7) Caiff y gofynion y caniateir iddynt gael eu gosod ar awdurdod o dan is-adran (6) gynnwys (ymhlith pethau eraill) gofyniad i rannu gwybodaeth â'r awdurdod a benodir i gadw'r gofrestr ganolog.
- (8) At ddibenion yr adran hon, mae “cofrestr ganolog” yn gofrestr sy'n cwmpasu ardaloedd pob awdurdod lleol.

Ffioedd

76 Ffioedd

- (1) Caiff awdurdod lleol sydd wedi dyroddi trwydded triniaeth arbennig godi ffi ar ddeiliad y drwydded, naill ai'n gyfnodol neu fel arall, am gyhyd ag y mae'r drwydded yn parhau i gael effaith.
- (2) Caiff awdurdod lleol sydd wedi cymeradwyo mangre neu gerbyd o dan adran 70 godi ffi ar y person y rhoddwyd y gymeradwyaeth i'w gais, naill ai'n gyfnodol neu fel arall, am gyhyd ag y mae'r gymeradwyaeth yn parhau i gael effaith.
- (3) Mae swm ffi a godir gan awdurdod lleol o dan yr adran hon i gael ei ddyfarnu gan yr awdurdod, gan roi sylw i'r costau y mae'r awdurdod yn mynd iddynt neu y disgwylir i'r awdurdod fynd iddynt mewn cysylltiad â'r Rhan hon.
- (4) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth ynghylch y ffordd y mae awdurdod lleol (yn ddarostyngedig i is-adran (3)) i ddyfarnu ar swm y ffi.
- (5) Caiff rheoliadau wneud darpariaeth arall mewn cysylltiad â ffioedd a godir o dan yr adran hon, gan gynnwys (ymhlith pethau eraill) mewn cysylltiad—
 - (a) â'r ffordd y mae ffi i gael ei thalu;
 - (b) ag ad-dalu ffi (neu gyfran ohoni) mewn achosion o ordalu;
 - (c) ag adennill ffi sy'n ddyledus i awdurdod ac nad yw wedi ei thalu.

Hysbysiadau stop

77 Hysbysiadau stop

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw awdurdod lleol wedi ei fodloni—
 - (a) bod unigolyn yn rhoi triniaeth arbennig yn ardal yr awdurdod yn groes i adran 58(2) neu (3) (gofyniad i gael trwydded), neu
 - (b) bod person yn cynnal busnes, ac yng nghwrs y busnes hwnnw y rhoddir triniaeth arbennig yn ardal yr awdurdod, yn groes i'r gofyniad yn adran 69(2) (gofyniad i gael cymeradwyaeth).
- (2) Caiff yr awdurdod roi hysbysiad o dan yr adran hon i'r unigolyn hwnnw neu'r person hwnnw (y cyfeirir ato yn yr adran hon fel “P”).

- (3) Yn y Rhan hon cyfeirir at hysbysiad a roddir o dan yr adran hon fel hysbysiad stop.
- (4) Rhaid i hysbysiad stop ddatgan bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni bod P yn torri (yn ôl y digwydd) adran 58(2) neu (3) neu'r gofyniad yn adran 69(2), a—
- (a) mewn achos pan fo'r awdurdod lleol wedi ei fodloni fel y'i crybwyllir yn is-adran (1)(a), wahardd P rhag rhoi'r driniaeth o dan sylw yn unrhyw le yng Nghymru, o ddyddiad a bennir yn yr hysbysiad, ac eithrio o dan awdurdod trwydded triniaeth arbennig;
- (b) mewn achos pan fo'r awdurdod lleol wedi ei fodloni fel y'i crybwyllir yn is-adran (1)(b), wahardd y driniaeth arbennig o dan sylw rhag cael ei rhoi yn unrhyw le yng Nghymru yng nghwrs y busnes sy'n cael ei gynnal gan P, o ddyddiad a bennir yn yr hysbysiad, ac eithrio mewn mangre neu mewn cerbyd a gymeradwyir o dan adran 70.
- (5) Rhaid i hysbysiad stop ddatgan hefyd—
- (a) y caiff P apelio o dan adran 81 yn erbyn yr hysbysiad, a
- (b) y cyfnod y caniateir i apel gael ei dwyn ynddo.

Hysbysiadau camau adfer

78 Trwyddedau triniaeth arbennig: hysbysiadau camau adfer i ddeiliad trwydded

- (1) Os yw awdurdod lleol a ddyroddodd drwydded triniaeth arbennig sy'n awdurdodi i driniaeth arbennig gael ei rhoi wedi ei fodloni bod deiliad y drwydded yn torri amod trwyddedu mandadol cymwys, caiff roi hysbysiad o dan yr adran hon i ddeiliad y drwydded.
- (2) Yn y Rhan hon cyfeirir at hysbysiad a roddir o dan yr adran hon fel hysbysiad camau adfer i ddeiliad trwydded.
- (3) Rhaid i hysbysiad camau adfer i ddeiliad trwydded—
- (a) datgan bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni bod deiliad y drwydded yn torri amod trwyddedu mandadol cymwys;
- (b) pennu'r materion a arweiniodd at y toriad;
- (c) pennu'r camau sydd i gael eu cymryd gan ddeiliad y drwydded er mwyn sicrhau cydymffurfedd â'r amodau trwyddedu mandadol cymwys;
- (d) pennu cyfnod (y "cyfnod cydymffurfio") ar gyfer cymryd y camau hynny nad yw'n llai na 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â dyddiad yr hysbysiad.
- (4) Rhaid i hysbysiad camau adfer i ddeiliad trwydded hefyd ddatgan—
- (a) y caiff deiliad y drwydded apelio o dan adran 81 yn erbyn yr hysbysiad, a
- (b) y cyfnod y caniateir i apel gael ei dwyn ynddo.
- (5) Os yw'r awdurdod wedi ei fodloni bod torri'r amod yn peri risg sylweddol, neu y gallai beri risg sylweddol, o niwed i iechyd dynol, caiff yr hysbysiad camau adfer i ddeiliad trwydded hefyd wahardd deiliad y drwydded rhag rhoi'r driniaeth hyd nes bod y camau a bennir o dan is-adran (3)(c) wedi eu cymryd.
- (6) Caiff y gwaharddiad ymwneud â rhoi'r driniaeth gan ddeiliad y drwydded mewn ardal yng Nghymru sydd wedi ei phennu yn yr hysbysiad, neu ymwneud â rhoi'r driniaeth gan ddeiliad y drwydded yn unrhyw le yng Nghymru.

- (7) Pan fo hysbysiad camau adfer i ddeiliad trwydded wedi ei roi i ddeiliad trwydded, nid oes achos am drosedd o dan adran 82 i gael ei gychwyn yn ystod y cyfnod cydymffurfio mewn cysylltiad—
- (a) â'r toriad a arweiniodd at yr hysbysiad, neu
 - (b) ag unrhyw barhad yn y toriad hwnnw.
- (8) Os yw'r camau a bennir mewn hysbysiad camau adfer i ddeiliad trwydded wedi eu cymryd yn ystod y cyfnod cydymffurfio, nid oes achos am drosedd o dan adran 82 i gael ei gychwyn mewn cysylltiad—
- (a) â'r toriad a arweiniodd at yr hysbysiad, neu
 - (b) ag unrhyw barhad yn y toriad hwnnw cyn i'r camau a bennir yn yr hysbysiad gael eu cymryd.
- (9) Ond nid oes dim byd yn is-adran (7) neu (8) sy'n atal achos am drosedd o dan adran 82 rhag cael ei gychwyn, ar unrhyw adeg, mewn cysylltiad â thorri gwaharddiad ar roi triniaeth sydd wedi ei gynnwys mewn hysbysiad camau adfer i ddeiliad trwydded o dan is-adran (5).

79 Mangreoedd a cherbydau a gymeradwywyd: hysbysiadau camau adfer ar gyfer mangre

- (1) Os yw awdurdod lleol sydd wedi cymeradwyo mangre neu gerbyd o dan adran 70 wedi ei fodloni bod person yn torri'r gofyniad yn adran 69(3) (cydymffurfedd â'r amodau cymeradwyo mandadol cymwys) mewn cysylltiad â'r fangre neu'r cerbyd, caiff roi hysbysiad o dan yr adran hon i'r person.
- (2) Yn y Rhan hon cyfeirir at hysbysiad a roddir i berson ("P") o dan yr adran hon fel hysbysiad camau adfer ar gyfer mangre.
- (3) Rhaid i hysbysiad camau adfer ar gyfer mangre—
- (a) datgan bod yr awdurdod lleol wedi ei fodloni bod P yn torri'r gofyniad yn adran 69(3);
 - (b) pennu'r materion a arweiniodd at y toriad;
 - (c) pennu'r camau sydd i gael eu cymryd gan P er mwyn sicrhau cydymffurfedd â'r gofyniad;
 - (d) pennu cyfnod (y "cyfnod cydymffurfio") ar gyfer cymryd y camau hynny nad yw'n llai na 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â dyddiad yr hysbysiad.
- (4) Rhaid i hysbysiad camau adfer ar gyfer mangre hefyd ddatgan—
- (a) y caiff P apelio o dan adran 81 yn erbyn yr hysbysiad, a
 - (b) y cyfnod y caniateir i apel gael ei dwyn ynddo.
- (5) Os yw'r awdurdod wedi ei fodloni bod torri'r gofyniad yn peri risg sylweddol, neu y gallai beri risg sylweddol, o niwed i iechyd dynol, caiff yr hysbysiad camau adfer ar gyfer mangre hefyd wahardd triniaeth arbennig rhag cael ei rhoi, hyd nes bod y camau a bennir o dan is-adran (3)(c) wedi eu cymryd, yn y fangre y mae'r hysbysiad yn ymwneud â hi neu (yn ôl y digwydd) yn y cerbyd y mae'r hysbysiad yn ymwneud ag ef.
- (6) Nid oes achos am drosedd o dan adran 82 i gael ei gychwyn yn erbyn P yn ystod y cyfnod cydymffurfio mewn cysylltiad—
- (a) â'r toriad a arweiniodd at yr hysbysiad, neu

- (b) ag unrhyw barhad yn y toriad hwnnw.
- (7) Os yw'r camau a bennir mewn hysbysiad camau adfer ar gyfer mangre wedi eu cymryd yn ystod y cyfnod cydymffurfio, nid oes achos am drosedd o dan adran 82 i gael ei gychwyn yn erbyn P mewn cysylltiad—
 - (a) â'r toriad a arweiniodd at yr hysbysiad, neu
 - (b) ag unrhyw barhad yn y toriad hwnnw cyn i'r camau a bennir yn yr hysbysiad gael eu cymryd.
- (8) Ond nid oes dim byd yn is-adran (6) neu (7) sy'n atal achos am drosedd o dan adran 82 rhag cael ei gychwyn, ar unrhyw adeg, mewn cysylltiad â thorri gwaharddiad ar roi triniaeth sydd wedi ei gynnwys mewn hysbysiad camau adfer ar gyfer mangre o dan is-adran (5).
- (9) Os yw hysbysiad camau adfer ar gyfer mangre a roddir i berson yn gwahardd rhoi triniaeth arbennig fel y'i disgrifir yn is-adran (5), rhaid i'r awdurdod a'i rhoddodd gymryd camau rhesymol i ddwyn yr hysbysiad i sylw unrhyw bersonau y mae'r awdurdod yn meddwl ei fod yn debygol o effeithio arnynt.

80 Tystysgrif gwblhau

- (1) Mae'r adran hon ac adran 81 yn gymwys pan fo awdurdod lleol wedi rhoi hysbysiad o dan adran 78 neu 79 i berson ("P").
- (2) Os yw'r awdurdod wedi ei fodloni bod P wedi cymryd y camau a bennir yn yr hysbysiad, rhaid i'r awdurdod roi tystysgrif i'r perwyl hwnnw i P ("tystysgrif gwblhau") sy'n rhyddhau'r hysbysiad.
- (3) Caiff P wneud cais i'r awdurdod ar unrhyw adeg am dystysgrif gwblhau.
- (4) Mae'r cais—
 - (a) i gael ei wneud ym mha ffordd bynnag sy'n ofynnol gan yr awdurdod, a
 - (b) i gynnwys pa wybodaeth bynnag sy'n ofynnol gan yr awdurdod.
- (5) Os yw awdurdod lleol yn gwrthod cais o dan is-adran (3), rhaid iddo roi hysbysiad i P fod y cais wedi ei wrthod.
- (6) Rhaid i'r hysbysiad—
 - (a) nodi rhesymau'r awdurdod dros wrthod y cais,
 - (b) datgan y caiff P apelio o dan adran 81 yn erbyn y penderfyniad, ac
 - (c) pennu'r cyfnod y caniateir i apel gael ei dwyn ynddo.
- (7) Rhaid i awdurdod lleol sy'n rhoi tystysgrif neu hysbysiad o dan yr adran hon gymryd camau rhesymol i ddwyn y dystysgrif neu'r hysbysiad i sylw unrhyw bersonau y mae'r awdurdod yn meddwl bod y dystysgrif neu'r hysbysiad yn debygol o effeithio arnynt.

Apelau yn erbyn hysbysiadau stop a hysbysiadau camau adfer

81 Apelau

- (1) Caiff person ("P") apelio i lys ynadon—
 - (a) yn erbyn hysbysiad a roddir i P o dan adran 77;
 - (b) yn erbyn hysbysiad a roddir i P o dan adran 78 neu 79;

- (c) os rhoddir hysbysiad i P o dan adran 80(5), yn erbyn gwrthod cais P am dystysgrif gwblhau.
- (2) Mae apêl i gael ei gwneud o fewn y cyfnod o 21 o ddiwrnodau sy'n dechrau â dyddiad yr hysbysiad o dan sylw.
- (3) Mae apêl i fod ar ffurf cwyn am orchymyn, ac yn unol â [Deddf Llysoedd Ynadon 1980 \(p.43\)](#).
- (4) At ddibenion y terfyn amser ar gyfer gwneud apêl, mae gwneud y gŵyn i gael ei drin fel gwneud yr apêl.
- (5) Ar apêl, caiff y llys ynadon—
- (a) cadarnhau'r hysbysiad neu'r gwrthodiad;
 - (b) yn achos apêl yn erbyn hysbysiad a roddir i P o dan adran 77, 78 neu 79, ddiddymu neu amrywio'r hysbysiad;
 - (c) yn achos apêl yn erbyn gwrthod cais am dystysgrif gwblhau, ddiddymu'r gwrthodiad;
 - (d) mewn unrhyw achos, anfon yr achos yn ôl i'r awdurdod lleol i ymdrin ag ef yn unol â chyfarwyddydau a roddir gan y llys;
- a chaiff wneud unrhyw orchymyn o ran costau y mae'n meddwl ei fod yn addas.
- (6) Pan fo llys ynadon, ar apêl o dan yr adran hon, yn diddymu neu'n amrywio hysbysiad a roddwyd i P gan awdurdod lleol, neu'n diddymu'r gwrthodiad i gais am dystysgrif gwblhau, caiff orchymyn i'r awdurdod lleol ddigolledu P am golled a ddioddefwyd o ganlyniad i gyflwyno'r hysbysiad neu (yn ôl y digwydd) y gwrthodiad.
- (7) Caniateir i apêl gan y naill barti neu'r llall yn erbyn penderfyniad llys ynadon ar apêl o dan yr adran hon gael ei dwyn gerbron Llys y Goron.
- (8) Ar apêl i Lys y Goron, caiff Llys y Goron—
- (a) cadarnhau, amrywio neu wrth-droi penderfyniad y llys ynadon;
 - (b) anfon yr achos yn ôl i'r llys ynadon neu'r awdurdod lleol i ymdrin ag ef yn unol â chyfarwyddydau a roddir gan Lys y Goron.
- (9) Nid yw dwyn apêl o dan yr adran hon yn erbyn hysbysiad a roddir gan awdurdod lleol yn atal dros dro effaith yr hysbysiad.

Troseddau sy'n ymwneud â'r system trwyddedu a chymeradwyo

82 Troseddau

- (1) Mae person sy'n torri adran 58 (gofyniad i gael trwydded) yn cyflawni trosedd.
- (2) Mae person sy'n torri gwaharddiad a bennir, o dan adran 61(3)(c), mewn hysbysiad a roddir o dan adran 61(1) (dynodi person at ddibenion adran 58(3)) yn cyflawni trosedd.
- (3) Mae person sydd, heb achos rhesymol, yn torri'r gofyniad yn adran 69(2) (gofyniad i gael cymeradwyaeth) yn cyflawni trosedd.
- (4) Mae person sydd, heb achos rhesymol, yn torri hysbysiad o dan adran 77 (hysbysiadau stop) yn cyflawni trosedd.
- (5) Mae person sydd, heb achos rhesymol, yn torri hysbysiad o dan adran 78 (hysbysiadau camau adfer i ddeiliad trwydded) yn cyflawni trosedd.

- (6) Mae person sydd, heb achos rhesymol, yn torri hysbysiad o dan adran 79 (hysbysiad camau adfer ar gyfer mangre) yn cyflawni trosedd.
- (7) Mae person sydd, mewn cais i ddyroddi, amrywio neu adnewyddu trwydded triniaeth arbennig neu gais am gymeradwyaeth i fangre neu gerbyd o dan adran 70—
- (a) yn gwneud datganiad sy'n anwir neu'n gamarweiniol, a
 - (b) naill ai'n gwybod ei fod yn anwir neu'n gamarweiniol neu'n ddi-hid o ran a yw'n anwir neu'n gamarweiniol,
- yn cyflawni trosedd.
- (8) Yn is-adran (7), ystyr "yn anwir neu'n gamarweiniol" yw anwir neu gamarweiniol mewn manylyn perthnasol.
- (9) Mae person sy'n cyflawni trosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy.

Gorfodi

83 Swyddogion awdurdodedig

Mae cyfeiriadau yn adrannau 84 i 92 at swyddog awdurdodedig yn gyfeiriadau at unrhyw berson (pa un a yw'n swyddog i'r awdurdod lleol ai peidio) sydd wedi ei awdurdodi i arfer swyddogaethau awdurdod lleol o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon, naill ai—

- (a) gan yr awdurdod, neu
- (b) gan unrhyw berson y mae'r awdurdod wedi ymrwymo i drefniadau ag ef i'r person hwnnw arfer swyddogaethau'r awdurdod o dan y Rhan hon.

84 Pwerau mynediad etc.

- (1) Caiff swyddog awdurdodedig, os yw'r swyddog yn ystyried ei bod yn angenrheidiol at ddiben arfer swyddogaethau'r awdurdod lleol o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon, ar unrhyw adeg resymol fynd i mewn i unrhyw fangre sydd o fewn is-adran (4).
- (2) Ond nid yw hyn yn gymwys mewn perthynas â mangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd.
- (3) Ni chaiff swyddog awdurdodedig fynd i mewn i fangre drwy rym o dan yr adran hon.
- (4) Mae mangre o fewn yr is-adran hon os oes gan y swyddog reswm dros gredu—
- (a) bod triniaeth arbennig wedi ei rhoi, yn cael ei rhoi neu'n debygol o gael ei rhoi yn y fangre, neu
 - (b) bod deunydd neu gyfarpar y bwriedir ei ddefnyddio wrth roi triniaeth arbennig, neu mewn cysylltiad â rhoi triniaeth arbennig, yn cael ei gadw neu ei baratoi yn y fangre.
- (5) Rhaid i swyddog awdurdodedig, os gofynnir iddo wneud hynny, ddangos tystiolaeth o'r awdurdodiad y cyfeirir ato yn adran 83 cyn mynd i mewn i fangre o dan yr adran hon.
- (6) Mae'r adran hon yn gymwys i gerbyd fel pe bai'n fangre.

85 Gwarant i fynd i mewn i annedd

- (1) Caiff ynad heddwch arfer y pŵer yn is-adran (3) os yw wedi ei fodloni ar sail gwybodaeth ysgrifenedig ar lw, at ddiben arfer swyddogaethau awdurdod lleol o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon, ei bod yn angenrheidiol mynd i mewn i fangre—
 - (a) a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd, ond
 - (b) sydd o fewn is-adran (2).
- (2) Mae mangre o fewn yr is-adran hon os oes rheswm dros gredu—
 - (a) bod triniaeth arbennig wedi ei rhoi, yn cael ei rhoi neu'n debygol o gael ei rhoi yn y fangre, neu
 - (b) bod deunydd neu gyfarpar y bwriedir ei ddefnyddio wrth roi triniaeth arbennig, neu mewn cysylltiad â rhoi triniaeth arbennig, yn cael ei gadw neu ei baratoi yn y fangre.
- (3) Caiff yr ynad ddyroddi gwarant sy'n awdurdodi swyddog awdurdodedig i'r awdurdod i fynd i mewn i'r fangre, drwy rym os oes angen.
- (4) Mae'r warant yn parhau mewn grym tan ddiwedd y cyfnod o 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r dyddiad y'i dyroddwyd.
- (5) Mae'r adran hon yn gymwys i gerbyd fel pe bai'n fangre.

86 Gwarant i fynd i mewn i fangreoedd eraill

- (1) Caiff ynad heddwch arfer y pŵer yn is-adran (2) os yw wedi ei fodloni ar sail gwybodaeth ysgrifenedig ar lw—
 - (a) ei bod, at ddiben arfer swyddogaethau awdurdod lleol o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon, yn angenrheidiol mynd i mewn i fangre nas defnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd, a
 - (b) bod gofyniad a nodir yn un neu ragor o is-adrannau (3) i (6) wedi ei fodloni.
- (2) Caiff yr ynad ddyroddi gwarant sy'n awdurdodi swyddog awdurdodedig i'r awdurdod i fynd i mewn i'r fangre, drwy rym os oes angen.
- (3) Y gofyniad yw—
 - (a) bod gofyn am fynd i mewn i'r fangre wedi ei wrthod neu'n debygol o gael ei wrthod, a
 - (b) bod hysbysiad o fwriad i wneud cais am warant o dan yr adran hon wedi ei roi i'r meddiannydd neu berson yr ymddengys yn rhesymol i'r awdurdod lleol ei fod yn ymwneud â rheoli'r fangre.
- (4) Y gofyniad yw bod gofyn am fynd i mewn i'r fangre, neu roi hysbysiad o fwriad i wneud cais am warant o dan yr adran hon, yn debygol o danseilio diben y mynediad.
- (5) Y gofyniad yw nad yw'r fangre wedi ei meddiannu.
- (6) Y gofyniad yw—
 - (a) bod meddiannydd y fangre yn absennol dros dro, a
 - (b) bod aros i'r meddiannydd ddychwelyd yn debygol o danseilio diben y mynediad.
- (7) Mae'r warant yn parhau mewn grym tan ddiwedd y cyfnod o 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r dyddiad y'i dyroddwyd.

(8) Mae'r adran hon yn gymwys i gerbyd fel pe bai'n fangre.

87 Darpariaeth atodol ynghylch pwerau mynediad

- (1) Caiff swyddog awdurdodedig sy'n mynd i mewn i fangre yn rhinwedd adran 84, neu yn rhinwedd gwarant o dan adran 85 neu 86, fynd ag unrhyw bersonau eraill ac unrhyw gyfarpar y mae'r swyddog yn ystyried eu bod yn briodol.
- (2) Os yw meddiannydd mangre y mae swyddog awdurdodedig wedi ei awdurdodi i fynd i mewn iddi drwy warant o dan adran 85 neu 86 yn bresennol ar yr adeg y mae'r swyddog awdurdodedig yn ceisio gweithredu'r warant—
 - (a) rhaid rhoi enw'r swyddog i'r meddiannydd;
 - (b) rhaid i'r swyddog gyflwyno i'r meddiannydd dystiolaeth ddogfennol bod y swyddog yn swyddog awdurdodedig;
 - (c) rhaid i'r swyddog gyflwyno'r warant i'r meddiannydd;
 - (d) rhaid i'r swyddog gyflenwi copi ohoni i'r meddiannydd.
- (3) Os nad yw mangre y mae swyddog awdurdodedig wedi ei awdurdodi i fynd i mewn iddi drwy warant o dan adran 85 neu 86 wedi ei meddiannu, neu os yw'r meddiannydd yn absennol dros dro, yna wrth adael y fangre rhaid i'r swyddog ei gadael wedi ei diogelu yr un mor effeithiol rhag mynediad anawdurdodedig ag yr oedd pan aeth y swyddog iddi.
- (4) Mae'r adran hon yn gymwys i gerbyd fel pe bai'n fangre.

88 Pwerau arolygu etc.

- (1) Caiff person awdurdodedig sy'n mynd i mewn i fangre o dan adran 84, neu yn rhinwedd gwarant o dan adran 85 neu 86, wneud unrhyw un neu ragor o'r canlynol os yw'r swyddog yn ystyried ei bod yn angenrheidiol at ddiben arfer swyddogaethau'r awdurdod o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon—
 - (a) cynnal arolygiadau ac archwiliadau yn y fangre;
 - (b) ei gwneud yn ofynnol cyflwyno unrhyw beth yn y fangre, ei arolygu, a chymryd a chadw samplau ohono neu echdynion ohono;
 - (c) cymryd meddiant o unrhyw beth yn y fangre, a'i gadw am gyhyd ag y mae'r swyddog yn ystyried ei bod yn angenrheidiol at y diben hwnnw;
 - (d) ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson roi gwybodaeth, neu ddarparu cyfleusterau a chymorth mewn cysylltiad â materion sydd o fewn rheolaeth y person.
- (2) Os yw'r swyddog awdurdodedig yn ystyried ei bod yn angenrheidiol at ddiben arfer swyddogaethau'r awdurdod lleol o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon, caiff y swyddog drefnu i unrhyw beth a gyflwynir o dan is-adran (1)(b), neu unrhyw beth y mae'r swyddog wedi cymryd meddiant ohono o dan is-adran (1)(c), gael ei ddadansoddi.
- (3) Os yw'r swyddog awdurdodedig, yn rhinwedd is-adran (1)(c), yn cymryd unrhyw beth o'r fangre, rhaid i'r swyddog adael yn y fangre y cafodd ei gymryd ohoni ddatganiad—
 - (a) sy'n rhoi manylion yr hyn sydd wedi ei gymryd ac sy'n datgan bod y swyddog wedi cymryd meddiant ohono, a
 - (b) sy'n nodi'r person y caniateir gofyn iddo i'r eiddo gael ei ddychwelyd.

- (4) Mae'r pwerau a roddir gan yr adran hon yn cynnwys y pŵer—
- (a) i gopïo dogfennau y deuir o hyd iddynt yn y fangre;
 - (b) i osod gofynion o ran sut y darperir dogfennau (a gaiff gynnwys gofynion i ddarparu copïau darllenadwy o ddogfennau y deuir o hyd iddynt yn y fangre ac a gedwir yn electronig).
- (5) At y diben hwn, mae “dogfennau” yn cynnwys gwybodaeth sydd wedi ei chofnodi ar unrhyw ffurf; ac mae cyfeiriadau at ddogfennau y deuir o hyd iddynt yn y fangre yn cynnwys—
- (a) dogfennau a gedwir ar gyfrifiaduron neu ddyfeisiau electronig eraill yn y fangre, a
 - (b) dogfennau a gedwir yn rhywle arall ac y gellir cael mynediad iddynt drwy gyfrifiaduron neu ddyfeisiau electronig eraill yn y fangre.
- (6) Nid yw'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i berson ateb unrhyw gwestiwn neu gyflwyno unrhyw ddogfen y byddai hawl gan y person i wrthod ei ateb neu wrthod ei chyflwyno mewn achos mewn llys yng Nghymru a Lloegr neu at ddibenion achos o'r fath.
- (7) Mae'r adran hon yn gymwys i gerbyd fel pe bai'n fangre.

89 Rhwystro etc. swyddogion

- (1) Mae unrhyw berson sy'n rhwystro'n fwriadol swyddog awdurdodedig sy'n arfer swyddogaethau o dan adrannau 84 i 88 yn cyflawni trosedd.
- (2) Mae unrhyw berson sydd, heb achos rhesymol, yn methu—
- (a) â darparu i swyddog awdurdodedig gyfleusterau y mae'n rhesymol i'r swyddog awdurdodedig ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu darparu at ddiben gofyniad o dan adran 88(1), neu
 - (b) â chydymffurfio â gofyniad o dan adran 88(1)(b) neu (d), yn cyflawni trosedd.
- (3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.
- (4) Mae'r adran hon yn ddarostyngedig i adran 88(6).

90 Pŵer i wneud pryniannau prawf

Caiff swyddog awdurdodedig wneud unrhyw bryniannau a threfniadau, a sicrhau y darperir unrhyw wasanaethau, y mae'r swyddog yn ystyried eu bod yn angenrheidiol at ddiben arfer swyddogaethau'r awdurdod lleol o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon.

91 Eiddo a gedwir: apelau

- (1) Caiff person (“P”) a chanddo fuddiant mewn unrhyw beth yr eir ymaith ag ef o dan adran 88(1)(c) gan swyddog awdurdodedig i awdurdod lleol (“eiddo a gedwir”) wneud cais drwy gŵyn i unrhyw lys ynadon am orchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol iddo gael ei ryddhau, naill ai i P neu i berson arall.

- (2) Os yw'r llys, ar gais o dan yr adran hon, wedi ei fodloni nad yw'n angenrheidiol parhau i gadw'r eiddo a gedwir at ddiben arfer swyddogaethau'r awdurdod o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon, caiff wneud gorchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r eiddo a gedwir gael ei ryddhau.
- (3) Caiff gorchymyn o dan yr adran hon gynnwys pa ddarpariaeth bynnag y mae'r llys yn meddwl ei bod yn briodol er mwyn gohirio ei ddwyn i rym wrth aros i apêl (gan gynnwys cais o dan adran 111 o [Ddeddf Llysoedd Ynadon 1980 \(p.43\)](#)) gael ei gwneud a dyfarnu arni.
- (4) Os yw'r llys yn gohirio gwrandawriad cais o dan yr adran hon, caiff wneud gorchymyn mewn cysylltiad â'r eiddo a gedwir sy'n para tan wrandawriad terfynol y cais neu hyd nes y gwneir unrhyw orchymyn pellach, os yw'n ystyried ei bod yn briodol gwneud hynny.
- (5) Nid oes dim byd yn yr adran hon sy'n effeithio ar unrhyw bŵer arall sydd gan y llys i wneud gorchymyn mewn cysylltiad â'r eiddo a gedwir, gan gynnwys unrhyw bŵer i wneud gorchymyn o dan adran 1 o [Ddeddf yr Heddlu \(Eiddo\) 1897 \(p.30\)](#).

92 Eiddo a gyfeddir: digolledu

- (1) Caiff person ("P") a chanddo fuddiant mewn unrhyw beth y mae swyddog awdurdodedig i awdurdod lleol wedi cymryd meddiant ohono o dan adran 88(1)(c) ("eiddo a gyfeddir") wneud cais drwy gŵyn i unrhyw lys ynadon i gael ei ddigolledu.
- (2) Mae is-adran (3) yn gymwys os yw'r llys, ar gais o dan yr adran hon, wedi ei fodloni—
- (a) bod P wedi dioddef colled neu ddifrod oherwydd bod y swyddog awdurdodedig wedi cymryd meddiant o'r eiddo a gyfeddir, neu ei gadw, o dan amgylchiadau pan nad oedd yn angenrheidiol gwneud hynny at ddiben arfer swyddogaethau'r awdurdod lleol o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon, a
- (b) na ellir priodoli'r golled neu'r difrod i esgeulustod neu ddiffyg P.
- (3) Caiff y llys orchymyn i'r awdurdod lleol ddigolledu P.

Diwygio ystyr triniaeth arbennig

93 Pŵer i ychwanegu neu ddileu triniaethau arbennig

- (1) Caiff rheoliadau ddiwygio adran 57 drwy—
- (a) ychwanegu math neu ddisgrifiad o driniaeth at y rhestr yn yr adran honno neu ddileu math neu ddisgrifiad o driniaeth oddi arni, neu
- (b) amrywio cyfeiriad yn yr adran honno at fath neu ddisgrifiad o driniaeth.
- (2) At y diben hwn caniateir i driniaeth gael ei disgrifio drwy gyfeirio at (ymhlith pethau eraill)—
- (a) y disgrifiad o unigolyn sy'n rhoi'r driniaeth;
- (b) y disgrifiad o unigolyn sy'n cael y driniaeth.
- (3) Nid yw'r pŵer i ychwanegu math neu ddisgrifiad o driniaeth at y rhestr yn adran 57 drwy reoliadau o dan yr adran hon i gael ei arfer mewn cysylltiad â thriniaeth ond os yw Gweinidogion Cymru yn ystyried—

- (a) bod y driniaeth yn un y gellir ei rhoi at ddibenion esthetig, neu at ddibenion y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried eu bod yn therapiwtig, a
 - (b) y gall rhoi'r driniaeth at y dibenion hynny achosi niwed i iechyd dynol.
- (4) Cyn gwneud rheoliadau o dan yr adran hon, rhaid i Weinidogion Cymru—
- (a) ystyried a oes personau yr ymddengys eu bod yn cynrychioli buddiannau'r rheini y mae'r rheoliadau yn debygol o effeithio arnynt (“personau cynrychiadol”), a
 - (b) cynnal ymgynghoriad ag unrhyw bersonau cynrychiadol y mae Gweinidogion Cymru yn ystyried ei bod yn briodol ymgynghori â hwy.
- (5) Caiff rheoliadau o dan yr adran hon wneud diwygiadau i'r Rhan hon sy'n ganlyniadol i'r diwygiad i adran 57 a wneir gan y rheoliadau.

Dehongli

94 Dehongli'r Rhan hon

(1) Yn y Rhan hon—

ystyr “aciwbigo” (“*acupuncture*”) yw gosod nodwyddau ym meinwe unigolyn at ddibenion adfer neu ddibenion therapiwtig, ond ac eithrio gosod nodwyddau mewn meinwe at ddiben chwistrellu unrhyw sylwedd;

mae i “amodau cymeradwyo mandadol” (“*mandatory approval conditions*”) yr ystyr a roddir yn adran 70;

mae i “amodau trwyddedu mandadol cymwys” (“*applicable mandatory licensing conditions*”) yr ystyr a roddir yn adran 63(7);

mae “cerbyd” (“*vehicle*”) yn cynnwys—

- (a) trelar, lled-drelar, neu beth arall a ddyluniwyd neu a addaswyd i gael ei dynnu gan gerbyd arall;
- (b) unrhyw beth ar gerbyd;
- (c) rhan o gerbyd y gellir ei datgysylltu;
- (d) cynhwysydd neu strwythur arall a ddyluniwyd neu a addaswyd i gael ei gario gan gerbyd arall neu ar gerbyd arall;

mae i “cyfnod y drwydded” (“*licence period*”) yr ystyr a roddir yn adran 59(8);

mae i “deiliad trwydded” (“*licence holder*”) yr ystyr a roddir yn adran 59(8);

ystyr “electrolysis” (“*electrolysis*”) yw gwaredu gwallt corff unigolyn drwy basio cerrynt trydan drwy'r gwreiddyn drwy osod nodwydd neu chwiliedydd;

mae “mangre” (“*premises*”) yn cynnwys unrhyw fan neu gyfleuster symudol (ond nid yw'n cynnwys cerbyd);

mae i “meini prawf trwyddedu” (“*licensing criteria*”) yr ystyr a roddir yn adran 62;

mae i “swyddog awdurdodedig” (“*authorised officer*”) yr ystyr a roddir yn adran 83;

ystyr “tatwio” (“*tattooing*”) yw mewnosod mewn priciau a wnaed yng nghroen, neu ym mhilen fwcaidd, unigolyn unrhyw ddeunydd sy'n lliwio a ddyluniwyd i adael marc lled-barhaol neu barhaol (gan gynnwys microbigmentiad);

mae i “triniaeth arbennig” (“*special procedure*”) yr ystyr a roddir yn adran 57 ;

ystyr “trosedd berthnasol” (“*relevant offence*”) yw trosedd a restrir yn adran 66(8);

mae i “trwydded dros dro” (“*temporary licence*”) yr ystyr a roddir yn adran 59;

mae i “trwydded triniaeth arbennig” (“*special procedure licence*”) yr ystyr a roddir yn adran 59;

ystyr “tyllu’r corff” (“*body piercing*”) yw gwneud trydylliad yng nghroen neu ym mhilen fwcaidd unigolyn, gyda golwg ar alluogi—

(a) i emwaith, neu

(b) i wrthrych o ddisgrifiad a ragnodir mewn rheoliadau neu o dan reoliadau, gael ei atodi i gorff yr unigolyn, ei fewnblannu yng nghorff yr unigolyn neu ei dynnu o gorff yr unigolyn;

mae i “tystysgrif gwblhau” (“*completion certificate*”) yr ystyr a roddir yn adran 80;

mae i “tystysgrif gymeradwyo” (“*approval certificate*”) yr ystyr a roddir yn adran 70.

- (2) At ddibenion y diffiniad o “tyllu’r corff” yn is-adran (1), mae’r cyfeiriad at wneud trydylliad yng nghroen neu ym mhilen fwcaidd unigolyn yn cynnwys cyfeiriad at wneud bwch yng nghyfanrwydd y croen neu’r bilen fwcaidd mewn unrhyw ffordd, gan gynnwys (ymhlith pethau eraill) drwy bric neu endoriad.
- (3) Caiff rheoliadau o dan is-adran (1) ragnodi gwrthrych neu ddisgrifiad o wrthrych drwy gyfeirio at (ymhlith pethau eraill) y rhan o’r corff y mae’r trydylliad yn cael ei roi ynddi.
- (4) At ddibenion y Rhan hon—
 - (a) mae triniaeth arbennig yn cael ei rhoi ar sail safle sefydlog os yw’n cael ei rhoi mewn mangre sydd—
 - (i) naill ai wedi ei meddiannu gan yr unigolyn sy’n rhoi’r driniaeth (“P”), neu sydd i unrhyw raddau yn cael ei rheoli gan yr unigolyn hwnnw neu sydd i unrhyw raddau o dan reolaeth yr unigolyn hwnnw, neu
 - (ii) pan fo P yn rhoi’r driniaeth o dan gontract gwasanaeth neu brentisiaeth, neu gontract am wasanaethau, â pherson arall (“E”), naill ai wedi ei meddiannu gan E, neu sydd i unrhyw raddau yn cael ei rheoli gan E neu sydd o dan reolaeth E;
 - (b) mae triniaeth arbennig yn cael ei rhoi ar sail symudol os yw’n cael ei rhoi mewn cerbyd;
 - (c) mae triniaeth arbennig yn cael ei rhoi ar sail beripatetig os yw’n cael ei rhoi mewn mangreoedd gwahanol amrywiol nad ydynt o fewn paragraff (a)(i) neu (ii);
 - (d) mae triniaeth arbennig yn cael ei rhoi ar sail dros dro—
 - (i) os yw’n cael ei rhoi yng nghwrs adloniant, arddangosfa neu ddigwyddiad arall y mae gan y cyhoedd fynediad iddo, a
 - (ii) os nad yw’r cyfnod pan y’i rhoddir yn yr adloniant hwnnw, yr arddangosfa honno neu’r digwyddiad hwnnw yn hwy na saith niwrnod.

- (5) Yn y Rhan hon, mae cyfeiriadau at niwed i iechyd dynol yn cynnwys (ymhlith pethau eraill) cyfeiriadau at—
- (a) niwed i iechyd corfforol unigolyn sy'n deillio o (ymhlith pethau eraill)—
 - (i) anaf corfforol,
 - (ii) dod i gysylltiad ag unrhyw ffurf ar haint neu halogiad, neu
 - (iii) gwneud unigolyn yn agored, neu'n fwy agored, i unrhyw ffurf ar haint neu halogiad;
 - (b) niwed i iechyd meddwl unigolyn.